

توسعه آهن و فولاد در اردبیل:

مجتمع آرتاویل با فناوری‌های نوین و سرمایه‌گذاری بیش از ۱۶۰ میلیون یورو

مجتمع آهن و فولاد الماس آرتاویل، پروژه‌ای استراتژیک در استان اردبیل، طی سال‌های اخیر مسیر پر فراز و نشیبی را تجربه کرده است.

به گزارش خبرنگاران گروه صنعت و تجارت خبرگزاری گزارش خبر، مجتمع آهن و فولاد الماس آرتاویل، پروژه‌ای استراتژیک در استان اردبیل، طی سال‌های اخیر مسیر پر فراز و نشیبی را تجربه کرده است. این مجتمع که با مشارکت سهامداران عمده‌ای همچون شرکت سرمایه‌گذاری توسعه معادن و فلزات (ومعادن)، شرکت معدنی و صنعتی چادرملو و شرکت بین‌المللی مهندسی ایران (ایریتک) پا به عرصه گذاشت، با هدف راه‌اندازی یک واحد تولید آهن اسفنجی یک و یک‌دهم میلیون تنی و خلق ارزش افزوده برای اقتصاد منطقه‌ای و ملی، فعالیت خود را آغاز کرد؛ اما راه‌اندازی این طرح ملی، با پیچیدگی‌هایی روبرو شد که ریشه در ریسک‌های ساختاری و پیمانکاری قرار داشت.

نقطه عطف مشکلات پروژه، زمانی رقم خورد که به دلیل ماهیت دولتی پیمانکار و محدودیت‌های قانونی موجود، مجوزهای لازم ثبت سفارش برای خرید تجهیزات خارجی مورد نیاز با موانعی روبرو بود، تا آنجا که تجهیزات وارد شده، برای نزدیک به دو سال در گمرکات کشور رسوب نموده و در آستانه ضبط و فروش توسط سازمان اموال تملیکی قرار گرفت.

این موضوع می‌توانست یک پروژه پیشران اقتصادی را با توقف کامل مواجه کند؛ تیم مدیریتی این شرکت، حل این مانع بزرگ را از دنبال نموده و با اخذ کارت بازرگانی برای شرکت، اخذ رأی هیئت نظارت بر قانون ساخت داخل و ثبت سفارش قانونی تجهیزات و مذاکره با سازمان اموال تملیکی، موفق شد پروژه را با حمایت شرکت سرمایه‌گذاری توسعه معادن و فلزات (سهامدار عمده) از وضعیت بحرانی خارج کند و نهایتاً اواخر سال ۱۴۰۳ این مسئله حل شد.

به این ترتیب، تجهیزات استراتژیک به ارزش بیش از ۲۵ میلیون یورو، که در آستانه فروش و مزایده و واریز درآمد آن به خزانه بود، نجات یافت و روند ترخیص و انتقال به سایت در اواخر سال ۱۴۰۳ انجام پذیرفت.

این تاخیر، با توجه به ذات پروژه‌های صنعتی، لطمه‌ای جدی به زمان‌بندی و برنامه‌ریزی اولیه طرح زد.

با این حال، با اقدامات شرکت آرتاویل (کارفرما) و حمایت شرکت سرمایه‌گذاری توسعه معادن و فلزات و چادرملو، موانع موجود برطرف شده و اجرای پروژه شتاب گرفت و هم زمان، باقیمانده تجهیزات به ارزش حدود ۵ میلیون یورو، اواخر سال ۱۴۰۳ سفارش‌گذاری شد که بخشی از آن نیز طی روزهای اخیر از اروپا حمل و وارد گمرک شده است.

عزیزمحمدی، مدیرعامل شرکت آهن و فولاد الماس آرتاویل در خصوص پیشرفت بخش‌های مختلف این پروژه ملی بیان کرد: «در بعد اجرایی، این طرح با پیشرفتی بیش از ۷۰ درصد (در بخش خط تولید ۶۲ درصد)، وارد فاز نصب تجهیزات شده است. بالغ بر ۱۵۶ بسته خرید برای پروژه تعریف شده که حدود ۸۰ درصد آن، چه در بخش تجهیزات داخلی و چه خارجی، به سایت منتقل یا خریداری شده است. اقدامات عمرانی مانند ساخت فونداسیون‌ها، ساختمان‌های صنعتی، بتن‌ریزی، اجرای کلاریفایر و سایر بخش‌های عمرانی انجام شده است.

به موازات احداث خط تولید، توسعه زیرساخت‌های پروژه نیز با دقت و پیگیری ویژه‌ای در حال انجام است.

برای تامین آب، قرارداد بلندمدتی با تصفیه‌خانه فاضلاب اردبیل امضا شده تا سالانه دو میلیون مترمکعب پساب تصفیه‌خانه اردبیل شده از فاصله ۱۲ کیلومتری به کارخانه منتقل و با احداث یک تصفیه‌خانه اختصاصی، تبدیل به آب دمین مورد نیاز فرآیند تولید شود.

این اقدام نه تنها مشکل تامین آب صنعت را حل می‌کند، بلکه از منظر زیست‌محیطی نیز گام مؤثری در بازیافت منابع و کاهش آثار منفی بر محیط زیست به شمار می‌رود. احداث خط انتقال فاضلاب توسط پیمانکار آغاز شده و پیش‌بینی می‌شود زودتر از موعد ۹ ماهه قرارداد به اتمام برسد.

احداث تصفیه‌خانه اختصاصی در سایت نیز از سال گذشته شروع شده و پیشرفتی بالغ بر ۵۲ درصد داشته است؛ بر اساس گزارش پیمانکار تقریباً در اواخر مهرماه امسال به مرحله راه‌اندازی اولیه می‌رسد.

در حوزه تامین برق، پروژه با دریافت مجوز تخصیص ۲۵ مگاوات برق از پست ۲۳۰ کیلوولت کمی‌آباد از برق منطقه‌ای آذربایجان و اجرای خط انتقال ۱۲ کیلومتری و احداث پست اختصاصی ۲۳۰ به ۳۳ کیلوولت، زیرساخت‌های برقی خود را تضمین کرده است.

عملیات اجرایی خط انتقال ۲۳۰ کیلوولت نیز ۲ ماه است توسط پیمانکار آغاز شده و براساس قرارداد، طی ۴-۵ ماه آینده باید به اتمام برسد. همچنین قرارداد تامین و ساخت ترانس ۵۰ مگاوات‌آمپر با شرکت ایران‌ترانسفو نیز منعقد شده و در حال ساخت است و طی ۷ ماه آینده تحویل داده می‌شود.

تامین گاز، دیگر زیرساخت حیاتی طرح است که خط انتقال ۶ کیلومتری اجرا شده و احداث پست اختصاصی CGS در محل سایت، نهایی شده و مجوز

دریافت گاز ۳۸ هزار مترمکعب در ساعت، اخذ شده است. این بخش از پروژه نیز طی چهار تا پنج ماه به اتمام می‌رسد.

علاوه بر این، موضوع حمل‌ونقل مواد اولیه و محصول نهایی، با احداث خط ریلی اختصاصی از ایستگاه راه‌آهن اردبیل به طول هشت کیلومتر به سایت، احداث شده و زیرساخت‌های لجستیکی برای جابجایی بخش قابل توجهی از سه میلیون تن مواد اولیه و محصول در سال فراهم آمده است.

نقش پروژه در توسعه اشتغال و اقتصاد منطقه‌ای، یکی از مهم‌ترین شاخص‌های آن به‌شمار می‌رود. هم‌اکنون بیش از ۲۰۰ نفر از طریق ۱۴ پیمانکار، در سایت پروژه مشغول به کار هستند و پیش‌بینی می‌شود با راه‌اندازی کامل، این تعداد به ۴۰۰ نفر اشتغال مستقیم و تا چهار هزار نفر اشتغال غیرمستقیم افزایش یابد. این طرح به عنوان یکی از صنایع مادر، هم محرک زنجیره تامین و تولید در استان اردبیل و هم عامل توسعه فعالیت‌های معدنی در منطقه خواهد بود.

اما روند اجرا، تا حدودی تحت تاثیر چالش‌هایی چون محدودیت‌های حقوقی، فرآیندهای طولانی مناقصه، ماهیت دولتی پیمانکار و تحریم‌های ظالمانه و امثال آن قرار گرفته است.

از منظر سرمایه‌گذاری و تامین مالی نیز پروژه ابعاد قابل توجهی دارد. به گفته مدیرعامل مجتمع، قرارداد احداث خط تولید با ایرپتک ۱۱۰ میلیون یورو برآورد شده و کل سرمایه‌گذاری پروژه، شامل زیرساخت‌ها و تجهیزات، در بازه ۱۵۰ تا ۱۶۰ میلیون یورو پیش‌بینی شده است. ۷۰ درصد تامین منابع مالی پروژه تاکنون از طریق سهامداران تامین شده و مابقی، علاوه بر سهامداران، همزمان از طریق تسهیلات بانکی و بازار سرمایه دنبال می‌شود.

در حوزه فناوری و محیط زیست، خط تولید آهن اسفنجی الماس آرتاویل بر مبنای دانش فنی به‌روز میدرکس و تحت لیسانس کوبه‌استیل ژاپن طراحی شده است؛ سیستمی که کمترین میزان آلاینده‌گی را نسبت به روش‌های سنتی و سایر روش‌های تولید آهن اسفنجی دارد.

علاوه بر اخذ تمامی مجوزها و تاییدیه‌های زیست‌محیطی، پروژه با استفاده از پساب تصفیه‌شده شهری، نه تنها هیچ فشار مضاعفی بر منابع آبی منطقه وارد نمی‌کند، بلکه سهمی فعال در کاهش آلاینده‌های زیست‌محیطی منطقه خواهد داشت.

عزیزمحمدی در پاسخ به چگونگی تضمین تامین مواد اولیه واحد احیا، بیان کرد: در زمینه تامین مواد اولیه، مشارکت چادرملو و سرمایه‌گذاری توسعه معادن فلزات به‌عنوان سهامداران عمده، پشتوانه محکمی برای تامین گندله مورد نیاز واحد به‌شمار می‌رود. همچنین با کشف ذخایر جدید در معادن بیجار و احداث کارخانه‌های جدید کنسانتره و گندله‌سازی در زیرمجموعه‌های هلدینگ «معادن»، نگرانی بابت تامین مواد اولیه در افق بلندمدت وجود ندارد.

در حوزه بازار و فروش، تمرکز اولیه مجتمع بر تامین نیاز واحدهای ذوب منطقه است که در حال حاضر مواد اولیه خود را از فواصل بسیار طولانی تأمین می‌کنند. ضمن اینکه با توجه به موقعیت جغرافیایی و ظرفیت بازارهای صادراتی آسیای میانه، فرصت مناسبی برای فروش محصول در بازارهای منطقه‌ای نیز وجود دارد.

برنامه‌ریزی برای جذب نیروی انسانی، با توجه به وجود ظرفیت بالای فارغ‌التحصیلان دانشگاهی در اردبیل، بر اساس آزمون و ارزیابی تخصصی و با برگزاری دوره‌های آموزشی کوتاه‌مدت در دستور کار است تا نیاز پروژه به نیروهای متخصص و ماهر به‌ویژه در مرحله بهره‌برداری، با تکیه بر منابع بومی تأمین شود.

با همه اینها، برخی نگاه‌های انتقادی به توجیه اقتصادی پروژه وجود داشته که مدیریت مجتمع با استناد به مطالعات کارشناسی و تجربه بیش از سه دهه حضور در صنعت معدن و فولاد، بر مزایای راه‌اندازی چنین واحدی در استان اردبیل تاکید می‌کند: ارزش بالای محصول، نزدیکی به مصرف‌کنندگان، کاهش هزینه‌های حمل و پتانسیل‌های بالای معدنی منطقه که با راه‌اندازی مجتمع، محرک توسعه اکتشافات و سرمایه‌گذاری‌های جدید خواهد شد.

در نهایت، مسئولیت اجتماعی و نقش پروژه در بهبود شرایط اقتصادی و اجتماعی منطقه، از جمله اولویت‌های مجتمع آهن و فولاد الماس آرتاویل است. با بهره‌برداری کامل از طرح، مجموعه خود را متعهد می‌داند سهمی شایسته در ارتقای رفاه و اشتغال جامعه محلی ایفا کند و به عنوان الگویی برای توسعه صنعتی پایدار در استان‌های کمتر برخوردار کشور مطرح شود.

با گذر از بحران‌ها و عبور از گلوگاه‌های قانونی، پروژه مجتمع آهن و فولاد الماس آرتاویل شتاب قابل توجهی پیدا کرده و در صورتی رفع برخی موانع موجود، امید می‌رود که تا پایان امسال به بهره‌برداری برسد.